

Siv.ltk 26.5.2014 § 29
Siv.ltk 26.4.2018 § 16
Siv.ltk 29.4.2019 § 18 liite n:o 9

**KOULULAISTEN
AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA
KAAVIN KUNNASSA**

Toimintasuunnitelma

Sisällys

JOHDANTO

1. JÄRJESTÄMISEN LÄHTÖKOHDAT

- 1.1 Arvot ja tehtävä
- 1.2 Toiminnan linjaukset

2. AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINNAN TAVOITTEET

- 2.1 Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen
- 2.2. Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen
- 2.3. Eettisen kasvun tukeminen
- 2.4. Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen

3. TOIMINNAN SISÄLLÖT JA PAINOTUKSET

4. TUKEA TARVITSEVIEN LASTEN AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA

- 4.1 Järjestämisen periaatteet
- 4.2 Toiminta yleisen, tehostetun ja erityisen tuen aikana

5. KAAVIN KUNNAN AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA

- 5.1 Järjestämisen periaatteet
- 5.2 Kuljetus
- 5.3 Maksut
- 5.4 Hakeminen
- 5.5 Henkilöstö
- 5.6 Toiminnan arviointi
- 5.7 Yhteistyö ja tiedon kulku

6. LIITTEET

Lomakkeet

- Liite 1 Aamu- ja iltapäivätoiminnan hakemuslomake
- Liite 2 Aamu- ja iltapäivätoiminnan toiminnantarvelomake
- Liite 3 Aamu- ja iltapäivätoiminnan kuukausi-/osallistumislomake

Lainsäädäntö

- Liite 4 Aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet
Opetushallitus 19.1.2011 Dnro 1/011/2011

JOHDANTO

Aamu- ja iltapäivätoiminta on perusopetuslain mukaista lapsille ja nuorille suunnattua toimintaa. Toiminnan keskeisenä tarkoituksena on tukea lapsen kasvua ja kehitystä ja tukea koulua ja perhettä heidän kasvatustehtävässään. Toiminta on jatkumoa varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kasvatustehtävälle. Toiminnalla pyritään edistämään yhteiskunnallista tasa-arvoa, ehkäisemään syrjäytymistä ja ennaltaehkäisemään riskitekijöitä, jotka liittyvät lapsen valvomattomaan ajankäyttöön ja yksinoloon.

Opetushallitus on päättänyt 19.1.2011 Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteista. Perusteet edellyttävät aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäjiltä paikallisen toimintasuunnitelman muuttamista uusien perusteiden mukaisesti.

Perusopetuslaki (628/1998)

Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (986/1998)

Opetushallituksen perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet 2011

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002)

1 JÄRJESTÄMISEN LÄHTÖKOHDAT

1.1 Arvot ja tehtävä

Aamu- ja iltapäivätoiminta pohjautuu perusopetuksen arvoihin, joita ovat ihmisoikeudet, tasa-arvo, demokratia, luonnon monimuotoisuuden ja ympäristön elinkelpoisuuden säilyttäminen sekä monikulttuurisuuden hyväksyminen. Toiminnan tulee perusopetuksen tavoin edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä yksilön oikeuksien ja vapauksien kunnioittamista.

Toiminnan keskeisenä tarkoituksena on tukea lapsen kasvua ja kehitystä sekä tukea myös perhettä ja koulua niiden kasvatustehtävässä. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tehtävänä on lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen ohjaamalla lapsen vapaa-ajan toimintaa sekä tukemalla kasvua, kehitystä, koulunkäyntiä ja oppimista.

1.2 Toiminnan linjaukset

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla pyritään tarjoamaan lapsille turvallinen ympäristö, jossa viettää vapaa-aikaa ennen koulun alkua ja sen jälkeen. Toiminta edistää lasten sosiaalista kasvamista ja vuorovaikutustaitoja. Se innostaa ja tukee lapsia myös omien vahvuuksien löytämiseen ja oman osaamisen kehittämiseen.

Toiminnan suunnittelussa otetaan huomioon sekä yksilölliset että yhteisölliset näkökohdat. Tavoitteena on tarjota lapsille heidän tarpeitansa vastaavaa, monipuolista ja virkistävää toimintaa sekä antaa myös mahdollisuus lepoon ja itsekseen olemiseen. Aamu- ja iltapäivätoiminta tulee rakentaa jatkumona varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kasvatustavoitteisiin.

2. AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINNAN TAVOITTEET

2.1 Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen

Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen edellyttää keskinäiseen kunnioitukseen ja tasa-arvoisuuteen perustuvaa yhteistyötä. Koteja kannustetaan osallistumaan yhteistyöhön ja edistetään huoltajien aktiivista roolia. Ohjaajien työtä ohjaavana periaatteena on kasvatuskumppanuus, jolla tarkoitetaan ammattikasvattajien sitoutumista toimimaan yhdessä huoltajien kanssa lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen, kehityksen ja oppimisen tukena.

2.2. Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen

Myönteinen, kannustava ja rohkaiseva ilmapiiri sekä onnistumisen ja osallistumisen ilo antaa lapselle turvallisuuden tunteen ja hän kokee olevansa arvostettu ja hyväksyty.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tulee sekä kasvu ympäristönä että ilmapiiriltään olla kiireetön ja turvallinen. On tärkeää, että toiminnassa lapsilla on mahdollisuus sekä levähtämiseen ja rauhoittumiseen että ulkoiluun ja fyysiseen aktiivisuuteen. Maittava välipala ja ympäristön viihtyisyys lisäävät hyvinvoinnin kokemusta.

2.3. Eettisen kasvun tukeminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa lapsia ohjataan kasvamaan vähitellen vastuuseen

- omasta hyvinvoinnista ja terveellisistä elämäntavoista
- toisten hyvinvoinnista sekä siihen liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista
- oman toiminnan aiheuttamista tunteista ja seurauksista itselle ja toisille
- ryhmän toimintaan liittyvistä säännöistä ja sopimuksista
- myönteistä suhtautumisesta ympäristöön, luontoon ja kestävään elämäntapaan

2.4. Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen

Toiminta toteutetaan niin, että se lisää lasten onnistumisen kokemuksia ja osallisuutta. Huomiota kiinnitetään erityistä tukea tarvitsevien ja eri kulttuuritaustaisten lasten osallistumisen edistämiseen. Eri kulttuureihin tutustumalla voidaan monipuolistaa toimintaa, lisätä ymmärrystä ja vähentää ennakkoluuloja sekä rikastuttaa yhdessäoloa.

Tavoitteena on, että jokainen lapsi saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista tukea ja ohjausta. Suunnittelussa ja toteutuksessa otetaan huomioon tyttöjen ja poikien kehityksen erot ja erilaiset tarpeet.

Osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ehkäisevät kiusaamista ja syrjäytymistä. Tavoitteena on, että syrjäytymistä aiheuttavat tekijät havaitaan mahdollisimman varhain ja järjestetään tarvittavaa tukea. Tässä onnistuminen edellyttää monialaista yhteistyötä aamu- ja iltapäivätoiminnan, sosiaali- ja terveydenhuollon, varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja kodin kesken.

3. TOIMINNAN SISÄLTÖ JA PAINOTUKSET

Toiminnan sisällön tulee tukea toiminnalle asetettujen perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden ja kuntakohtaisen toimintasuunnitelman mukaisten tavoitteiden saavuttamista. Sisällön suunnittelussa ja toteutuksessa otetaan huomioon näiden perusteiden määräykset, toiminnassa mukana olevien lasten määrä, toiminnan monipuolisuus sekä mahdollisuus toimintojen eriyttämiseen ja pienryhmätyöskentelyyn. Huoltajille tarjotaan mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun. Toimintasuunnitelmasta ja toiminnan sisällöstä tiedotetaan huoltajille.

Sisältöön vaikuttavat myös paikalliset olosuhteet ja kulttuuritekijät, eri vuodenaikojen tarjoamat ja muut käytännön mahdollisuudet, yhteistyö kunnan muiden toimijoiden kanssa, ohjaajien omat vahvuudet sekä toteuttajien painotukset.

Sisältöjä valittaessa on erityisesti kiinnitettävä huomiota lasten ikätason mukaiseen kasvuun ja kehitystä tukevaan leikkiin, luovaan toimintaan ja myönteisiin elämyksiin. Toiminta voi tarjota lapsille mahdollisuuden myös oman harrastuksen löytämiseen.

4. TUKEA TARVITSEVIEN AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA

4.1 Järjestämisen periaatteet

Silloinkin, kun kyse on tukea tarvitsevista lapsista, toiminnan järjestämisen ja toteuttamisen lähtökohtana ovat aamu- ja iltapäivätoiminnan yleiset tavoitteet ja sisällöt. Toiminnan ja ajankäytön suunnittelu ja selkeys sekä tilanteiden ennakointi ovat erityisen tärkeitä kehityksessään tukea tarvitseville lapsille.

Tilojen ja välineiden tulee olla myös tukea tarvitsevien lasten tarpeisiin sopivia. Huomiota kiinnitetään muun muassa tilojen kokoon, muunneltavuuteen ja esteettömyyteen sekä kulkureittien toimivuuteen. Oikein suunnitelluilla toimintaympäristöllä tuetaan lasten omatoimista ja helppoa liikkumista ja toimimista tiloissa. Toiminnassa huolehditaan aina lasten psyykkisestä, fyysisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta.

Ohjaajien ammatillista osaamista työskentelyssä tukea tarvitsevien lasten kanssa vahvistetaan mm. perehdytyksen avulla. Ohjaajien työtä voidaan tukea myös erityisopettajien tai oppilashuoltohenkilöstön antaman konsultaation avulla. Yhteistyö koulun kanssa lisää oppilaantuntemusta ja täydennyskoulutus varmistaa osaamista.

4.2. Toiminta yleisen, tehostetun ja erityisen tuen aikana

Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus saada riittävää kasvun ja oppimisen tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Lain ja Opetushallituksen laatimien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti oppilaan saama tuki voidaan jakaa yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen. Aamu- ja iltapäivätoiminta voi tarvittaessa olla osa perusopetuksessa oppilaalle annettavaa oppimisen ja koulunkäynnin tukea.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa tuen tasot määritellään seuraavasti: Yleinen tuki on osa kaikkea oppilaan kasvatusta, opetusta ja ohjausta. Tuen tarve on silloin luonteeltaan yleensä lyhytaikaista, oppilas voi tarvita vain yhtä tukimuotoa, kuten tukiopetusta tai osa-aikaista erityisopetusta.

Oppilaalle, joka tarvitsee oppimisessaan tai koulunkäynnissään säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tukimuotoja, annetaan tehostettua tukea hänelle laaditun, pedagogiseen arvioon perustuvan kirjallisen oppimissuunnitelman mukaisesti. Tehostettu tuki on luonteeltaan vahvempaa ja pitkäjänteisempää kuin yleinen tuki.

Erityistä tukea annetaan niille oppilaille, joiden kasvun, kehityksen tai oppimisen tavoitteiden saavuttaminen ei toteudu riittävästi muilla tukitoimilla. Erityisen tuen antamisesta tehdään hallintopäätös, joka perustuu pedagogiseen selvitykseen. Oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS), josta on käytävä ilmi erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisen opetuksen ja muun tuen antaminen.

Oppilaat, joille on tehty erityistä tukea koskeva päätös, ovat oikeutettuja hakemaan aamu- ja iltapäivätoimintaan koko perusopetuksen ajan. Erityistä tukea saavien oppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminta järjestetään muun aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteydessä. Kun tehostettua tai erityistä tukea saava oppilas osallistuu aamu- ja iltapäivätoimintaan, on

tärkeää että aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstö ottaa lapsen tuen tarpeet huomioon. Yhtä tärkeää on, että koulussa nähdään aamu- ja iltapäivätoiminnan tarjoamat mahdollisuudet oppilaan koulunkäynnin ja oppimisen tukemiseen.

Huoltajan ja koulun kanssa voidaan sopia, miten tehostettua tai erityistä tukea saavan oppilaan tarpeet sekä kasvuun ja kehitykseen liittyvät tavoitteet otetaan huomioon aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Oppimissuunnitelma sekä HOJKS voivat tarvittaessa sisältää kuvaukset miten aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteet ja toimintamallit tukevat oppilaan kehitystä.

Tiedot tehostetun ja erityisen tuen antamisesta, näihin liittyvät asiakirjat ja asiakirjoihin sisältyvät tiedot ovat salassa pidettäviä. Oppilasta koskevien salassa pidettävien tietojen luovuttaminen aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstölle edellyttää huoltajan antamaa yksilöityä tiedonsiirtolupaa. Ohjaaja voi osallistua oppimissuunnitelman HOJKSin laadintaan huoltajan luvalla.

5. KAAVIN KUNNAN AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA

5.1. Järjestämisen periaatteet

Kaavin ja Juankosken yhteinen opintosuunnitelma määrittelee kuntamme perusopetuksen arvopohjan, johon aamu- ja iltapäivätoimintakin tukeutuu. Arvoina ovat rehellisyys, oleellisen oppiminen, toisten arvostaminen, vastuullisuus, oma-aloitteisuus, terve itsetunto, terveet elämäntavat, turvallisuus, oma kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys. Toiminta-ajatuksena on ”yhdessä oppien elämään, jokainen ihminen on tärkeä”. Kaavin aamu- ja iltapäivätoiminta sisältyy Kaavin lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.

Kaavin kunta tarjoaa aamu- ja iltapäivätoimintaa perusopetuksen ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien osalta oppilaille, joilla on perusopetuslain mukainen päätös erityisestä tuesta.

Toimintaa järjestetään koulupäivinä lauantaiyöpäiviä lukuun ottamatta. Kellonajat vaihtelevat toimintapisteestä ja toiminnan tarpeesta riippuen. Aamuisin tarjotaan aamupala ja toiminta on pääosin omatoimista lukemista, pelaamista tai leikkimistä. Iltapäivätoiminta tarjoaa erilaisia virikkeitä, sosiaalista vuorovaikutusta sekä mahdollisuuden omaan toimintaan, rentoutumiseen ja lepoon. Iltapäivällä oppilas saa välipalan, mikäli toiminta hänen kohdallaan jatkuu klo 14 jälkeen.

Toiminnan aloittamisen edellytys on, että lukuvuoden alussa vähintään viisi lain mukaiseen aamu- tai iltapäivätoimintaryhmään oikeutettua on siihen sitoutuvasti ilmoittautunut. Toiminnan laajuudesta ja paikoista päätetään vuosittain ennen lukuvuoden alkamista talousarvion ja kysynnän puitteissa. Toimintaryhmän enimmäiskokoon ja toiminta-aikaan vaikuttaa mm. henkilökunnan määrä sekä erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden tuen tarve. Mikäli vähintään viisi oppilasta ei ilmoittaudu toimintaan tai ryhmän koko supistuu lukuvuoden aikana alle viiteen oppilaaseen, toimintaa ei järjestetä. Esiopetusoppilaat kuuluvat ensisijaisesti päivähoiton piiriin. Mikäli aamu- ja iltapäivätoiminnan ryhmässä on tilaa, voidaan heidät sijoittaa ryhmään noudattaen samoja maksuperusteita.

Toiminnan järjestämisestä vastaa sivistyslautakunta, joka hyväksyy toimintasuunnitelman ja toimintasuunnitelman päivitykset. Toiminnan koulukohtaisesta toteuttamisesta vastaa rehtori. Toimintaa voidaan järjestää yhteistyössä muun yhteisön, järjestön tai yrityksen kanssa, jolloin kunta tukee toimintaa enintään siinä määrin kuin kunta saa valtionrahoitusta.

Kaavilla aamu- ja iltapäivätoiminnan painopistealueet ovat ulkoilu ja liikkuminen, askartelu ja kuvataide, ilmaisutaito, musiikki ja sosiaalisten taitojen kehittäminen. Toiminnassa tulee olla kaikkia toimintoja tasapuolisesti kuitenkin niin, että liikunnan merkitystä pyritään pitämään tietoisesti esillä.

5.2 Kuljetus

Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuville oppilaille ei järjestetä maksutonta koulukuljetusta, jollei koulutyöjärjestelyistä tai muusta pakottavasta syystä muuta aiheudu. Tehostettua tai erityistä tukea saavalle voidaan kuljetus järjestää asiantuntijalausuntoon perustuen. Kuljetus tulee hakea kirjallisella hakemuksella. Päätöksen asiasta tekee rehtori.

5.3. Maksut

Aamu- ja iltapäivätoiminnan maksuissa noudatetaan Kaavin kunnan yleisiä maksuohjeita, sivistyslautakunnan päätöksiä sekä lainsäädäntöä. Huoltaja sitoutuu maksuun ilmoittaessaan lapsensa toimintaan. Yhteishuoltajuudessa olevan lapsen osalta huoltajien tulee ilmoittaa kummalle huoltajista lasku toimitetaan. Kuukausilaskua ei voida jakaa eikä osoittaa molemmille huoltajille. Maksu sisältää huolenpidon, ohjauksen ja valvonnan, tapaturmavakuutuksen ja välipalan. Mikäli lapsi on toiminnassa mukana kuljetusten tai oppilashuollollisten syiden takia, se on maksutonta.

Laskutus suoritetaan kuukausittain jälkikäteen. Huoltaja ilmoittaa hakemuksessa toiminnan tarpeen. Sopimus tehdään lukuvuodeksi kerrallaan. Rehtori voi muuttaa laskutusperustetta huoltajien kirjallisesta hakemuksesta seuraavan laskutuskauden alusta lukien. Maksua voidaan alentaa tai jättää se kokonaan perimättä perusopetuslaissa (1136, 19.12.2003) määrätyin perustein. Maksun alentamisesta tai perimättä jättämisestä päättää rehtori. Kehitysvammalain nojalla toiminnassa mukana olevilta lapsilta maksua ei peritä.

5.4 Hakeminen

Toiminnasta ja siihen hakemisesta tiedotetaan keväisin Kaavin kunnan internetsivulla. Sitova hakeminen tapahtuu sitä varten laaditulla lomakkeella (liite 1) ja se on palautettava sivistystoimistoon määräaikaan mennessä. Hakemuslomake postitetaan keväisin kaikkien 1. ja 2. vuosiluokan oppilaiden koteihin. Lomake löytyy Kaavin kunnan internetsivuilta ja sivistystoimistosta. Mikäli hakemusta ei ole toimitettu, kunnalla ei ole oikeutta ottaa oppilasta toiminnan piiriin. Aamu- ja iltapäivätoimintapaikka ei automaattisesti siirry seuraavalle lukuvuodelle vaan toimintaan on haettava keväällä uudestaan.

Mikäli toimintapistettä kohden ilmoittautuu hakuajana enemmän lapsia kuin toimintaan voidaan ottaa, ensisijaisesti paikan saavat 1. luokkalaiset sekä perusopetusoppilaat, joilla on erityisen tuen päätös. Seuraavaksi paikan saavat 2. luokkalaiset. Sen jälkeen rehtori selvittää perheiden tilanteet ja loput jäävät jonottamaan vapautuvaa paikkaa.

Toimintaan voi hakea myös lukuvuoden aikana, mikäli ryhmässä on tilaa.

Irtisanominen on tehtävä aina kirjallisesti ja se on toimitettava sivistystoimistoon viimeistään ennen seuraavan laskutuskauden alkua. Laskutus päättyy irtisanoutumista seuraavan kuukauden alusta.

5.5 Henkilöstö

Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajina toimivat ensisijaisesti koulunkäynninohjaajat. Tarvittaessa käytetään lisäresursseina työharjoittelijoita. Toiminnan henkilöstöä koskee 1.4.2004 voimaan tullut laki 1138/2003 lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä. Henkilöstövalinnoista ja kouluttautumisesta noudatetaan virkasääntöä. Toiminnan koordinoinnista, työvuorojen suunnittelusta ja sijausjärjestelyistä vastaa rehtori.

5.6 Toiminnan arviointi

Aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet velvoittaa kuntaa arvioimaan järjestämänsä toimintaa, osallistumaan toiminnan ulkopuoliseen arviointiin ja julkistamaan arvioinnin keskeiset tulokset.

Arviointitietoa kerätään asiakaspalautteen muodossa vanhemmilta, lapsilta, ohjaajilta ja opetushenkilöstöltä. Ohjaajat arvioivat omaa työtään suhteessa toimintasuunnitelmaan ja yksityiskohtaiseen toteuttamisohjelmaan. Laadukas toiminta vaatii jatkuvaa arviointia.

5.7 Yhteistyö ja tiedon kulku

Aamu- ja iltapäivätoiminta ja perusopetus toimivat yhteistyössä ja kehittävät paikallisiin oloihin sopivia toimintatapoja. Toiminta yhdessä oppilashuollon kanssa tukee oppilaan hyvinvointia ja koulunkäyntiä. Tärkeimmät yhteistyökumppanit ovat vanhemmat. Yhteistyö ja hyvä tiedonkulku ovat laadukkaan toiminnan lähtökohdat.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteystiedot julkaistaan koulujen omissa lukuvuositedotteissa ja toiminta liitetään osaksi koulujen lukuvuosisuunnitelmaa. Reissuvihon tai muun vastaavan käytännön avulla pyritään varmistamaan tiedonkulku huoltajien ja ohjaajien välillä. Tiedottamisen periaatteista sovitaan toiminnan alkaessa toimipisteittäin. Vanhemmille järjestetään vanhempainilta, jossa vanhemmilla ja ohjaajilla on mahdollisuus tutustua toisiinsa sekä toimintaan yleensä. Erillistapahtumista tiedotetaan erikseen.